

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

Stengel, Georg

Ingolstadii, Anno M.DC.L.

Caput VII. Imagines, & lascinus, & bonestas, multum posse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

atque etiam perpendendum, in quocumque istorum Dei simili-
tudo consistat, ita eam homini esse infixam, vt separari ab eo nul-
la ratione possit. Infixit autem eam homini Deus idcirco tam ar-
ctè, vti, quemadmodum amantes solent, qui effigiem eorum,
quos efficitim amant, vel annulo insculptam, vel cupro impictam,
vel etiam libello precatório insertam, vel (quod furtim amantes
recenter excogitauerunt) talero in pyxidem secto inclusam vbi-
que secum circumportent; ita & nos vbiicumque locorum esse-
mus, numquam, & nusquam essemus sine *imagine Dei*; identidem
nos admonentis, ne imaginem illam contaminemus; sed vt pro-
totypum ipsum imitemur, atque ob virtutum incrementa, sem-
per in nobis magis magisque Dei crescat similitudo. Similior
enim est Deo, qui sanctior; & homo perfectior in virtute, perfe-
ctior est in imaginis ratione. Hinc tanta pijs reuerentia exhibe-
tur, quia quicumque oculos habent virtutem aestimare assuetos,
eos non aliter aspiciunt, quàm quasdam statuas Dei, sed viuas
& ambulantes.

CAPVT VII.

Imagines, & lasciuas, & honestas, multùm posse.

Nemo est omnium, cui non sapissime, vel oculi, vel aures,
rei conspectæ auditæue immittant cupiditatem. Quod
adèd apud mortales vsitatum est, vt vel ipsa mala, quæ
vident, audiunt, legunt, pronissimis affectibus imitentur, qua-
cumque ea tandem turpitudine commaculent imitantem. Hinc
est illa D. Augustini querela in eos, qui legunt, aut prælegunt
lasciuos Poëtas, quod sibi quoque contigisse deplorat. *Nonnè ego*
in te legi, ait, & Tonantem Iouem, & adulterantem & Et vtiq, non pos-
set hac duo, sed actus est, vt haberet auctoritatem ad imitandum ve-
rum adulterium, lenocinante falso tonitruo. Quis autem penulatorum
magistrorum audiat aure sobria, ex eodem puluere hominem claman-
tem & dicentem: Fingeat hac Homerus: & humana ad Deos trans-
ferebat, diuina mallem ad nos. Sed verius dicitur, quòd fingeat hac
quidem ille, sed hominibus flagitiosis diuina tribuendo, ne flagitia flagi-
tia putarentur: & vt, quisquis ea fecisset, non homines perditos, sed ca-
lestes Deos videretur imitatus. Ac paulò post, vbi dequestus mer-

I.

S. Augustin.
lib 1. confess.
cap. 16.

Terent. in
Eunuch.
Act. 3 sc. 5.

cedem & salaria decerni ijs, qui per talia exempla eloquentiam docerent, addit: *Ita verò non cognosceremus verba hæc: imbrem aureum, & gremium, & fucum, & templa cæli, & alia verba, quæ in eo loco scripta sunt, nisi Terentius induceret nequam adolescentem, proponentem sibi Iouem ad exemplum stupri: dum spectat tabulam quamdam pictam, in pariete, vbi inerat pictura hæc: Iouem quo pacto Danaæ misisse aiunt in gremium quondam imbrem aureum, fucum factum mulieri: Et vide quemadmodum se concitat ad libidinem, quasi caelesti magisterio? At quem Deum! inquit: Qui templa cæli summa sonitu concutit. Ego homuncio id non facerem? Ego verò illud feci, ac libens. Non omnino per hanc turpitudinem verba ista commodius discuntur: sed per hæc verba turpitudine ista confidentius perpetratur.* Hæc S. Augustinus.

II.

Et ipse in
orat. de Ab-
raham.

Quanto satius est pias imagines tabulis impictas è parietibus suspendere, quæ mutæ virtutem loquantur? qualis fuit illa Abrahamæ filium suum Isaac immolaturi, de qua S. Gregorius Nyssenus in Concilio Nicen. II. actio. 4. can. 1. citatus: *Vidi, inquit, sapius descriptionis eius imaginem, & sine lachrymis transire non potui, cum tam efficaciter, & ad viuum, ob oculos historiam eius rei poneret.*

III.

O utinam multi talibus oculis tales imagines transirent! Sed pauci nunc sunt Nysseni, multi Terentiani oculi: Et, si veritatem prorsus erubescendam dicere licet, pauci sunt, qui pictas illas nuditates ita intueantur, vt animum affectu voluptatis non inquinent, (qua de causa homines casti ad eiusmodi picturas oculos vel claudunt, vel auertunt) at quoties imagines Diuorum, immò ipsius Christi sine vlllo prorsus pietatis motu transierant?

IV.

Cromerus
lib. 5.

Boleslaus IV. Rex Poloniæ, assiduè patris effigiem auro expressam, & è collo pendulam secum circumferebat, eamque sibi legem sanxerat, vt quoties dicendum aliquid faciendumque occurreret, impresso osculo, tamquam viuentem in imagine presentemque patrem sic compellaret: *Abst, ô mi pater, vt à me unquam aliquid regio tuo nomine indignum statuat.* Sumus & nos Regis, longeque maioris, adoptiui filij, & hinc hæredes; & Catholici quia sumus, etiam in sacræ ceræ bulla, Christi, Agni que imaginem de collo pendentem noctes diesque gestamus, scilicet
in fine

in sinu & in oculis, & in pectore, & in memoria habendam assidue, ut in omni negotio identidem dicamus, *Absit, o absit, mi Pater, mi Redemptor, ut à me umquam aliquid domino tuo nomine indignum statuatur.* Idem, si non dicendum quoties aspiciamus & transimus imaginem Dei in pariete pictam, vel pendulam; saltem cogitandum est.

Sed humana in malum pronitas, hoc sapissimè negligit, cum tamen rarissimè malas illas effigies, sine mala cogitatione, intueatur. Cuius rei causa est, non quòd imago mala plus possit, sed quòd plus efficiat, nobis ad bonum non tam attentis. Alioqui Nazianzenus in carmine de virtute, quod in VII. Synodo, actione quarta, citatur, affirmat, impudicam mulierem, cum ad quemdam inhonestæ rei causâ evocata veniret, in ipso limine, Polemonis, continentissimi hominis imaginem conspexisse, eaque conspecta ita erubuisse, ut pœnitentiâ ducta, peccato abstineret, domumque recurreret. Sed prò dolor nimis hanc pauci imitantur! Nam quotusquisque resilit, cum tamen non Polemonis, sed Numinis imagines vbique occurrant?

CAPVT VIII.

Quàm malè agant, qui nolunt exempla alta sequi.

EX quibus perspicuum est, plurimum posse exempla ad malum trahentia, & prò dolor, nostro auxilio, nutuque, plus quidem, quàm si ad bonum inuitent. Facilius enim sinimus nos trahi in præceps, quò inclinamur, quàm per ardua virtutis itinera. Quamuis & huc valde conducant exempla. Numquam Theseus, nec Saronem, nec Procestem, nec Creontem tyrannum, nec bicorporem Minotaurum interfecisset, si non Herculem sibi in exemplum proposuisset, eiusque facinora factis exprimere decreuisset.

Qui tales meritò multis Christianis ruborem iniiciunt, nam *vox multorum est*, ait Gerson, *sufficit mihi vita communis: si cum multis saluari potero, satis est. Nolo merita Apostolorum, nolo volare per summa; incedere per planiora, contentus sum.* Quid est hoc aliud, quàm non audire Apostolos, exempla summa Prophetarum proponentes? & currere, non ambulare segniter, iubentes?

V.

I.

II.

Io. Gerson, 30
p. tract. de
myst. pract.
indult. 4.